

La vigilància legal. Malgat que el nivell de conscienciació social creix i que les empreses han vist en el medi ambient un nínxol de mercat encara força verge, probablement el desencadenant d'aquesta onada de noves empreses verdes i del canvi de posicionament d'altres és la regulació estricta d'aquest mercat. A la llei de crims ambientals que s'ha d'aprovar en els propers mesos a Brussel·les, que imposa penes de presó o sancions econòmiques molt importants, se suma una nova legislació sobre responsabilitat mediambiental que entrarà en vigor durant el 2007 a l'estat espanyol. A partir d'ara, les empreses respondran per tots els danys que causin al sòl, l'aigua, les espècies i els hàbitats com a conseqüència de la seva activitat, amb independència del tamany de l'empresa. La responsabilitat de qui causi el dany serà il·limitada fins a la restitució dels recursos naturals al seu estat original.

En aquest sentit, la nova llei obligarà a empreses de determinats sectors a contractar una assegurança mediambiental o un aval o reserva tècnica. Es calcula que el pagament d'aquestes assegurances suposarà una despesa anual d'entre 81 i 138 milions d'euros. Amb aquesta mesura es pretén evitar que les empreses es declarin insolvents en el moment en què se'ls imputi un delicte mediambiental.

Però no tot són entrebancs. Els sectors que es beneficiaran més de les regulacions estrictes, perquè podran oferir els seus serveis a companyies que es veuran molt controlades per la llei, seran el de les energies renovables, la generació i el transport d'electricitat, i els de la construcció i enginyeria en el cas de les companyies que es dediquen a dissenyar i construir les plantes on es generi energia alternativa o lliure de gasos d'efecte hivernacle (nuclear, gas, solar, eòlica, etc).

D'altra banda, dedicar-se al negoci del medi ambient ajustant-se als paràmetres legals ofereix incentius fiscals i ajudes molt atractives per part de les administracions, que en alguns casos poden suposar l'empenta definitiva perquè una empresa es llanci a aquest mercat emergent.

Gemma Aguilera

Un negoci massa dependent de la caixa pública

Catalunya ha registrat en els darrers tres anys un cert estancament tant en el ritme de creació d'empreses dedicades al sector del medi ambient com en la facturació global, que només ha crescut un 7,7%, i l'aportació d'aquest sector al PIB català també s'ha reduït des del 2003. Als empresaris, els números els surten, però ajustats, i reclamen una implicació major de l'administració per donar l'empenta definitiva al sector.

L'1,49% de la població activa de Catalunya està ocupada en el sector del medi ambient, que opera fonamentalment en l'àmbit de la gestió i els tractaments ambientals, la consultoria, la recollida i el transport, l'obra civil i l'enginyeria, la neteja i l'enjardinament, i la maquinària i la tecnologia. Tot plegat, dut a terme per 1.261 empreses que operen a Catalunya, i que generen el 2% del PIB català del 2005. Les xifres, recollides en el darrer "Estudi i directori del sector econòmic del medi ambient a Catalunya 2006" elaborat per la Fundació Fòrum Ambiental, l'únic d'aquestes característiques a l'estat espanyol, dibuixen un sector prou potent. Però comparant les darreres dades de què es disposa, del bienni 2003-2005, s'apunten algunes tendències que cal analitzar. D'entrada, la facturació d'aquest sector s'ha incrementat només un 7,7%, i la seva aportació al PIB també ha perdut unes dècimes. D'altra banda, al 2006 només un 76% de les empreses que operen al mercat català tenien seu central a Catalunya, mentre que el 2003 repre-

sentaven el 89%. Però els autors de l'estudi matisen –i de fet coincideixen amb l'apreciació dels sindicats– que algunes de les xifres com la frenada en el nombre de companyies noves i el retrocés de la plantilla total (3.000 treballadors menys en dos anys) es podrien explicar també parcialment pel procés de concentració i per la introducció de tecnologia capdavantera, que fa que es necessitin menys treballadors de baixa qualificació professional i s'aposti més per professionals altament qualificats. Pel que fa al nombre d'empreses establertes al país, el sector atribueix aquesta fuga del 13% a la venda d'empreses catalanes a empreses foranes amb seus a l'estranger. Amb tot, en el sector regna l'optimisme. La gran majoria de les empreses enquestades per a l'estudi es mostren convençudes que el seu sector és el de més perspectives de creixement, i ho expliquen per l'augment de la consciència de respecte pel medi ambient tant de la ciutadania com de les empreses. Però demanen a l'administració que s'impliqui encara més en l'elaboració de campanyes de sensibilització i que

Mostra edificis de pisos convencionals ja han instal·lat panells solars als terrats, un valor afegit a l'habitatge.

Un dels reptes que ha d'afrontar aquest sector a Catalunya és l'exportació de tecnologia i infraestructures

sigui coherent en les seves actuacions respecte a la regulació del sector. De fet, el sector públic és el client principal (63%) d'aquestes empreses. Els governs municipals són els grans compradors de serveis mediambientals, seguits a distància per la Generalitat i la resta d'administracions.

Tendències de futur. La meitat de les empreses que operen a Catalunya tenen intenció d'iniciar noves línies d'activitat aquest 2007, sobretot aprofitant que el Govern català té plans d'inversions previstos o ja en marxa, que ofereixen noves possibilitats de negoci. En destaca el desplegament del Pla d'Acció de Residus municipals 2005-2012 de l'Agència de Residus de Catalunya; el desenvolupament del Pla Sectorial d'Infraestructures; el decret d'ecoeficiència dels edificis i el codi tècnic de l'edificació, el Pla de l'Energia i el programa de gestió de residus de la construcció.

Evolució del sector econòmic del medi ambient a Catalunya

	2003	2005
Empreses del sector que operen a Catalunya	1.217	1.261
Empreses amb seu central a Catalunya	89,2%	89,2%
Facturació estimada total (milions d'euros)	3.697	3.982
Aportació al PIB català	2,36%	2,20%
Plantilla estimada	52.079	49.000
Empreses amb tecnologia pròpia	57%	57%
Empreses amb l'administració pública com a client	66,7%	63%

Font: Fundació Fòrum Ambiental, 2006

Un dels reptes més immediats que ha d'afrontar aquest sector a Catalunya és l'exportació de tecnologia i infraestructures dissenyades al país.

Actualment, només el 9% de les 1.261 empreses que hi ha censades en el Directori del Sector Econòmic del Medi Ambient a Catalunya ofereixen els seus serveis a l'exterior, un percentatge lleugerament inferior a l'any 2003. A parer de Carles Mendieta, gerent de la Fundació Fòrum Ambiental, "les exportacions són un repte important, que costa tirar endavant, però les empreses del sector estan fent una bona feina en aquest sentit, que aviat donarà fruits". El conseller de Medi Ambient i Habitatge, Francesc Baltasar, considera que els serveis per al medi ambient constitueixen "un sector madur a Catalunya, que dedica molts esforços a la investigació però amb uns índexs d'exportació molt baixos, que impedeixen mostrar a l'exterior aquests serveis". Les empreses del sector consideren que la normativa ambiental és sovint massa confusa, i poc exigent en algunes qüestions. En aquest sentit, Baltasar apunta que "cal seguir normativitzant el sector, però alhora que es fan normes, cal saber interpretar-les i ajudar a promoure serveis per al medi ambient, perquè no es tracta de posar traves a absolutament tot de manera sistemàtica. L'administració ha de facilitar que les tramitacions que es facin siguin al més ràpides i segures possibles", i assegura que "elements com la pel·lícula *Una veritat incòmoda* o l'informe Stern han ajudat a conscienciar una mica més la societat envers els temes mediambientals".

El sector català del medi ambient encamina el 2007 amb un plec d'objectius que han de donar garanties de creixement econòmic a un sector que, si bé sembla tenir assegurat el negoci per l'existència dels primers efectes i les previsions futures del canvi climàtic, encara arrossega alguns prejudicis socials i empresarials a casa nostra sobre la seva utilitat. Les empreses incidiran especialment en la capacitat de resposta tecnològica, la capacitat de satisfer la demanda interna i accedir als mercats exteriors, i la necessitat de reduir la dependència del sector públic.

Gemma Aguilera